

Nyt

Marts 2014 -10. årgang nr.1

Lydum Mølle - i bevægelse siden 1347

Generalforsamling

Lørdag den 5. april 2014 kl. 14 i Lydum Mølle

DAGSORDEN

1. Valg af dirigent.
2. Aflæggelse af formandens beretning.
3. Aflæggelse af regnskab.
4. Fastsættelse af kontingent.
5. Valg af bestyrelsesmedlemmer.

Fig. er på valg efter tur:

Leif Pasgaard, genopstiller.

Vera Vad Winkler, genopstiller ikke.

Torben Vinge Christensen, genopstiller ikke.

6. Valg af suppleanter.
7. Valg af revisorer.
8. Indkomne forslag.
9. Eventuelt.

An. pkt. 8. Møllefrokosten har sjældent kunnet hvile i sig selv. Derfor foreslår bestyrelsen, at der fremover opkræves et mindre beløb for deltagelse.

Vi glæder os til, at kunne slå dørene op til en nymalet maskinsal og håber på Jeres fortsatte opbakning til foreningen, samt fuldt hus ved generalforsamlingen.

Vel mødt
Bestyrelsen

Omvisninger/møder

Der blev hen over sensommeren og efteråret gennemført flere omvisninger og møder på møllen, det være sig foreninger og familier, ungdomsskoler mv.

Vi får også besøg af Varde Sportsfisker Forenings juniorafdeling der gennemfører en dag med grej fremstilling mm.

Jf. mødeprotokollen har der været i alt 963 besøgende/brugere på Lydum Mølle i 2013. Dertil kommer alle de mange, der bruger Madpakkehuset, shelteren og stien til omløbet. 421 af disse har påført sig listerne der er ophængt. Det reelle tal er dog meget højere, da det ikke er alle, der skriver sig på listen. Samlet giver det mindst 1384 besøgende i 2013.

Renoveringsarbejde

Henover efteråret og vinteren har Benny og Leif haft travlt med, at male og opsætte fliser i Maskinsalen. Samtidig flyttede Benny de sidste installationer, som ikke længere var i brug. Der er nu to nye tavler, en i bryggerset og, en inde i det gamle betjeningspanel i Maskinsalen. Per opsatte en varmepumpe for at holde den værste kulde fra døren.

Maling og byggematerialer er indkøbt for en del, af de 20.000 kroner, vi i foråret fik fra brandkassen, til forbedringer i Maskinsalen og IT rummet.

Varmepumpe og det øvrige el. matr. blev sponsoreret af Jakobsen El A/S.

Derudover har de ovennævnte lagt rigtig mange arbejdstimer – tak for det.

Møllereisens værste mareridt

7. november blev enhver møllers værste mareridt, til virkelighed for folkene bag Brande Elværk – nemlig et stort dæmningsbrud med total ødelæggelse til følge, eller som en præst beskriver det i en indberetning om Assenbæk Mølle i 1683 "en øde og ganske afbrudt mølle, hvorpå ganske ingen bygning findes. Mølledam-men er ganske udbrudt". Dermed kom værket til at dele skæbne med utallige andre møller gennem tiden. Møller der ikke blev bortrevet af vandmasserne, mødte ofte en ligeså grim skæbne – nemlig den røde hane. Brande Elværk var et af landets ældste højspændingsværker, indviet i 1910 og stadig i drift den sidste dag.

Siden 1976 har en forening i stil med vores, stået bag driften.

For at redde hvad reddes kan af installationerne, er der lavet et nyt midlertidigt omløbsstryg. De gæve folk bag værket lader sig dog ikke sådan slå ud, og meddeler, at når alt brugbart materiel er demonteret vil bygningen og dæmningen blive genetableret. Formanden regner med – hvis alt går vel, atter, at være på "nettet" sidst i 2014 eller i begyndelsen af 2015 – godt man havde en god forsikring!

Stormskade

Lydum Mølle gik ikke, helt ram forbi under december stormen, idet der røg nogle tagplader over det lille maskinrum. Det gamle tagpap ligger stadigt under pladerne, så der er heldigvis ikke sket den helt store vandskade. Kenn og Benny har siden arbejdet med planer for nyt tag. Forsikringen deltager med 40.000 kr. og resten søges ved de forskellige fonde.

Lidt hjælp ved søndagsåbent

De sidste par år har vi hen over sommeren, haft åben alle søndage. I 2014 er møllen åben fra "Dansk Mølledag", søndag den 22. juni og alle søndage til den 17. august, mellem kl. 14 og 16. Hvis nogle af Jer kan afse et par timer i kaffestuen, kan formanden kontaktes.

Arbejdsdage- og aftner

Arbejdet består i alm. havearbejde for de af Jer der måtte have lyst til dette, og den årlige hovedrengøring af stuehuset. Vi skal nok finde arbejdsopgaver til alle. Alle der måtte have lyst, er hjertelig velkomne på følgende datoer: lørdag, den 21. juni kl. 0800 til morgenkaffe og torsdag, den 28. august kl. 1800, hvor der klargøres til møllefrokosten.

Fonde

Udover tilsagnet på de 200.000 kr. der udløber 4 juni 2015, har vi pt. en fondsansøgning til behandling. Der søges om midler til etablering af toiletter i Stuehuset.

Ta' på tur - Natur- og kulturture i Varde Kommune 2014.

Vi tager nu hul på 5. sæson hvor vi har fået turene med i "Ta' på tur Folderen". Folderen er udgivet i samarbejde mellem Varde Kommune, NaturKulturVarde, Miljøministeriet Naturstyrelsen og Museet for Varde By og Omegn.

Der tilbydes ca. 250 offentlige ture og arrangementer.

Turene ledes af kyndige vejledere og guider, der kan fortælle om egnen og den lokale natur og kultur eller om det annoncerede emne.

Folderen kan afhentes i Lydum Mølle, turistkontorer, museer og biblioteker i kommunen, samt i Varde Kommunes borgerservice. Se også www.ta-paa-tur.dk

TA' PÅ TUR

Natur- kulturture i Varde Kommune

 Offentlige ture

 Geführte Touren

 Public Tours

Dansk Mølledag

Dansk Mølledag markeres over hele landet ved, at der er åben i mere end 100 vand- og vindmøller.

Foreningen Lydum Mølle ejer og driver Lydum Mølle som udgangspunkt for kultur- og naturoplevelser for mennesker i alle aldre.

Francisturbinerne og B&W dieselmaskinerne vil, i dagens anledning være i drift, hver halve time.

Der kan købes kaffe og brød i Møllestuen, eller den medbragte kaffe kan indtages i Madpakkehuset.

Dato/tid: Søndag 15. juni 2014, 14-17.

Mødested: Lydum Mølle, Åvej 31, Lydum, 6830 Nr. Nebel.

Pris: Fra 18 år, 30 kr.

Lydum Mølle - Natur- og Kulturmiljø hånd i hånd

Begge turene tager udgangspunkt ved Lydum Mølle, hør nærmere om den igangværende restaurering af møllen. På turene kommer vi også rundt om Lydum Gård, hvis spændende historie kan føres tilbage til 1200 tallet. Det er bl.a. herfra adelsslægterne Lange og Munk udspringer.

Hør undervejs, den interessante fortælling om studeopdræt, drivveje, bedesteder, krodrift, vejkapeller og Lydum Å med et af de helt store afvandings- og kultiveringsarbejder, der tog sin begyndelse i 1720'erne.

Der afsluttes med en omvisning på elektricitetsværket i Lydum Mølle, hvor Benny Jakobsen, der er opvokset på møllen, fortæller om elektricitetsværkets historie. Se det smukke betjeningspanel i eg og hvidt marmor, der blev taget i brug i 1922 og hør Francis Turbinernes snurren og B&W dieselmaskinernes buldren.

Dato: Søndag 22. juni og 17. august.

Tid: 14- ca.16.

Mødested: Lydum Mølle, Åvej 31, Lydum, 6830 Nr. Nebel.

Turleder: Benny Jakobsen og Torben Vinge Christensen.

Pris: Fra 18 år, 50 kr.

Bemærk: Turen er lidt over 3 km. og er ikke egnet for kørestolsbrugere og gangbesværede.
Eftermiddagskaffen kan købes i kaffestuen.

Lydum Mølle holder Søndagsåbent

Se det gamle elværk og den igangværende restaurering af Lydum Mølle. Gå en tur til omløbsstryget i engen øst for møllen. Eftermiddagskaffen kan købes i møllestuen. Medbragt kaffe kan nydes i Madpakkehuset.

Dato: Alle søndage i perioden 22. juni til 17. august 2014.

Tid: 14-16.

Mødested: Lydum Mølle, Åvej 31, Lydum, 6830 Nr. Nebel.

Pris: Adgang til elværket, fra 18 år, 30 kr.

Lydum Mølle kan dokumenteres tilbage til 1347, da en Ribe Bisp sammen med andet gods, pantsætter den for at gøre en rejse til Vatikanet. Møllen har virket som kornmølle under kronen, kirken og Lydum Gård.

Stuehuset er opført i 1809 og den oprindelige møllebygning er opført i 1860. I 1903 blev der oprettet et lille jævnstrømsværk, hvor det gamle vandhjul trak en dynamo. Vandhjulet blev i 1917 udskiftet med en turbine. Dieselalderen blev indledt i 1922 med en tocyklindret Deutz. Den driftsklare maskinpark, består i dag af to Mahlerturbiner og to B&W dieselmaskiner med jævnstrømsdynamoer fra henholdsvis 1937 og 1955.

Nyd en kop kaffe i Møllestuen, eller tag madkurven med ud til omløbsstryget i Lydum Ådal.

Man kan benytte grillen i Madpakkehuset, der står til fri disposition hele året.

Værestedet

Efterårets og vinterens aktiviteter på værestedet har stort set været lig de foregående år med bob- og kortspil, slægtsforskning og it. Persongalleriet er også det samme, så her er ikke så meget nyt. Andre igen udfører forefalden arbejde i Maskinsalen og i Turbinebygningen. Det var ønskeligt om der kom lidt flere på værestedet, kom med jeres ideer til yderligere aktiviteter.

Vintage Motortræf 2014

LØRDAG D. 26. APRIL KL. 10 -16

Vi markerer
DEUTZ
150 år

VINTAGE MOTORTRÆF

- Dansk Motorsamlings maskineri er i drift og nyheder præsenteres.
- Arbejdende maskiner trækker save, vandpumper, generatorer, stenknusere, fishuggere og andre redskaber.
- Lokale leverandører sælger mad og drikkevarer til fornuftige priser.
- Specialparkering til veterankøretøjer.

STORT STUMPEMARKED OG SAMLERUDSTILLING

- Tilmelding på 29 41 39 66 eller 29 37 51 06
- Medbring din egen motor og nyd publikums reaktion på dit flotte arbejde.
- Tag dine overskudsstumper med på stumpemarkedet. Find den reservedel du mangler.

www.motorsamlingen.dk

Dansk Motor- og Maskinsamling · Kristiansmindevej 14 · DK-8500 Grenå
Entre Kr. 50,- / Euro 8,- Børn under 12 år gratis adgang

Afrapportering Fase 1

Afrapporteringen er nu lagt ud på www.lydum.dk. Se under Lydum Mølle. Den beskriver vældig godt hele fasen i før/nu billeder.

Møllefrokosten 2013

Køkkenholdet mødte tidligt, da der var nok at tage fat på, inden vi kunne gå til det veldækkede bord ved Aktionærmøllefrokosten. Ved 17 tiden begyndte de mere end 80 feststemte aktionærer at møde op til årets møllefrokost. Det blev igen en hyggelig aften med god mad og en masse snak henover bordene og Pre-bens spillemandsmusik.

For flere af vore aktionærer, langvejs fra, er det heldigvis ved at være en tradition at komme hjem til Lydum, netop denne dag.

Tak til alle Jer, der på den ene eller anden måde ydede et stort arbejde med at afvikle dagen. Jeg er klar over at der bliver lagt mange timer og energi i arbejdet, inden festen begynder, men hyggeligt er det at deltage hen over dagen.

Tonen i køkkenet er under Veras kyndige ledelse rå – men hjertelig, og det er vel bl.a. derfor vi stiller op til køkkentjans eller andre gøremål, år efter år.

Tilsanding af møllekanalen

De sidste års heftige nedbørsmængder, som gør, at Lydum Å ofte går over sine bredder og oversvømmer engene vil kunne resultere i, at vandet finder vej udenom omløbsstryget, hvilket igen vil kunne resultere i, at vi ikke vil få tilstrækkelig vandtilstrømning til møllen. Dette kan i sidste ende medføre, at der ikke kommer vand nok omkring pæleværket hvorpå møllen er opført. Det vil medføre, at egepælene nedbrydes med store skader til følge.

Samtidigt er der bundfældet store mængder sand i den østlige del af kanalen. Det vil medføre, at kanalen gror helt til og, at vandtilstrømningen yderlig formindskes. Her har vi et større oprensningsarbejde når vi atter kan køre på engen.

Sidste Nyt

Dette blev sidste Nyt fra min hånd i denne omgang. Det har været spændende at deltage i arbejdet med, at bevare og udvikle Lydum Mølle, men nu skal der nye øjne på projektet. Man er jo bare en lille parentes i en lang proces. Bevaringsarbejdet er en lang og trang vej, med mange forhindringer undervejs, men det er jo også det, der giver blod på tanden – bliv ved med det, selv om det ofte er op ad bakke. I har et helt unikt projekt – tak for turen.

tvc

Generalforsamling 2014 i Lydum Mølle, lørdag den 5. april kl. 1400

Dansk Mølledag, søndag den 15. juni kl. 1400-1700.

Arbejdsdage, lørdag den 21. juni kl. 0800 og torsdag den 28. august kl. 1800.

Guidede ture, søndage, 22. juni og 17. august kl. 1400-1600. Fra 18 år, 50 kr.

Aktionærmøllefrokost, lørdag den 30. august kl. 1700.

**Åben alle søndage i perioden 15. juni til 17. august kl. 14-16.
Adgang til elværket, fra 18 år: 30 kroner.**

**Omvisning udenfor åbningstiden.
Op til 17 personer: 500 kroner.
Fra 17 personer: 30 kroner pr. person.**

Bestyrelsen, aktiekøb og adresseændring:

Se www.lydum.dk under Lydum Mølle.

Adresseændring til kassereren.

Tilsyn med Shelter/Madpakkehus:

Leif Pasgaard, tlf.: 3070 8806.

Omvisning på elektricitetsværket:

Benny Jakobsen, tlf.: 9737 5288 eller 2047 8070. E-mail: post@ajjakobsen.dk

www.lydum.dk

Foreningen Lydum Mølle har til formål - at, eje og sikre Lydum Mølle som omdrejningspunkt for historieformidling, kulturmiljø og naturoplevelser

